

i entranyables dels germans. Ell va gaudir-ne molt aviat i l'ajudà a les seves aficions excursionistes (començà a caminar als nou mesos), a les botàniques i a les literàries.

Tenia enllestits els estudis de batxillerat i el 2 de setembre complia els seus 15 anys. Pocs dies després marxava a Barcelona, per anar a viure a casa un oncle matern (Balmes, n.º 13), ben a prop de l'edifici universitari que hauria d'emportar-se'n tants anys de la seva vida. Els de les màximes il·lusions, els de treball joiós i els de l'amarg desencant i tristesa final.

Quatre mesos més tard (gener de 1915) ens reunirem de nou, ja que la família per mor de l'ascens del pare va instal·lar-se definitivament a la capital. Girona restava lluny com una llegenda envoltada per la boira que puja dels seus quatre rius, i la seva terra, fins a Torroella i el mar, semblaven un somni. En els primers temps d'estada a Barcelona, exilats i enyoradissos, totalment forasters, els germans tustàvem els atuells i gerros de metall que trobàvem, perquè les notes snores ens recordaven les campanes gironines, mentre en Lluís feia girar, lentament, una porta que grinyolava amb el mateix xerric d'una de les de la casa pairal de Torroella.

Quan el penso enterrat a Begur sento una deslliurança. No deixarà, mai més, el veinatge del Mongrí mentre el Ter li portarà l'alè de la Girona que tant estimava.

* * *

EL VESSANT HUMANÍSSIM DE LLUÍS PERICOT

per PERE DE PALOL

El Dr. Pericot fou un autèntic gironí. Fins i tot m'atreviria a dir, un gironí típic, una mena de prototipus humà d'una densitat —i també d'una complexitat— indiscutibles. L'anàlisi de la seva obra científica en el país i fora de les nostres fronteres, ens podria donar la imatge d'un savi en el seu Olimp, mimat i escoltat amb evident devoció a casa i fora de casa. Però al costat d'aquesta versió del Pericot investigador i professor profund hi havia un home d'una senzillesa i d'una humanitat fora de sèrie. Per a ell tot era planer —o almenys ens ho feia pensar— i mai els seus coneixements ni l'indiscutible prestigi de la seva obra científica no li varen fer perdre una enorme bonhomia ben allunyada de la pedanteria que tant sovinteja en els homes de ciència. I això era patent tant en l'aspecte interior, conversa, actitud davant de tothom, com en el mateix aspecte exterior.

Feia goig veure'l amb espardenyas i amb un cistell de vímet comprant fruita al mercat de Torroella de Montgrí, de bracet de la seva muller, com un més dels pagesos de la rodalia. Cara rodó i ull petit i viu, la seva figura traspuava tota la sang de la terra, de vegades amb la murrieria de l'Empordà i sempre amb la seguretad de l'home que coneix el país, que en sap tots els secrets i que s'hi identifica perfectament.

Una convivència de moltíssims anys, des dels temps del nostre pas per la Universitat, l'any 1941, i el contacte constant amb el mestre, fou molt alligador en el caire humà, prescindint de la forta petja que en el camp científic ens pogué deixar. El dubte científic, el fet de no donar-se mai importància, de treure-la a la seva ciència, la Prehistòria per la qual va viure apassionadíssim tota la seva vida no el feia caure mai en una sobrevaloració del que feia, i si gaudia i comptava amb fruïció els nous descobriments, sabia sempre posar un fre a l'entusiasme que podia haver despertat en els oients —i si aquests eren joves estudiants— donant-hi la volta i pintant-nos del que en deia les misèries de la prehistòria, i les seves falles, i els seus defectes i les seves dificultats i això, que ens ho deia a nosaltres, potser amb por que ens piqués massa el virus científic, també ho feia en els grans cenacles científics i quan l'Acadèmia el va rebre, com a exponent d'una de les ciències de l'esperit els va comptar les grans deses i la misèria de la Prehistòria. A mesura que els seus coneixements es feien més complets —penso cada vegada que tornava d'algun dels seus viatges científics a l'Àfrica o a Amèrica— venia amb més solucions però amb moltíssims més problemes. Penso, però, que això és un xic el que ens passa a tots els qui ens dediquem a la investigació quan es veuen els problemes i les coses més fosques, de vegades, com més ficat estàs en els coneixements nous!

Tenia una autèntica passió pel camp. Si no haqués estat prehistoriador, s'hauria dedicat a la botànica. En sabia un niu! Feia bo anar amb ell d'excavacions i veure'l classificar i descriure amb una autèntica competència de científic especialista la flora de casa nostra. És sabut que va heretar-ho del seu pare i que va cultivar-ho en contacte amb il·lustres botànics com el Dr. Font i Quer. Però al costat d'això no tenien les pedres i la geologia cap mena de secret. En aquest sentit fou un home molt complet. Nosaltres l'admiràvem per la densitat i la complexitat dels seus coneixements. Em penso que ara hi ha molts pocs homes així. L'especialització ens fa cada cop més profunds i més limitats. Cal recordar que a la Universitat de València —on féu els més sensacionals treballs de prehistòria al Parpalló— explicava història moderna i contemporània, i jo recordo, amb sorpresa i admiració un curset que vaig seguir a Barcelona, sobre la sarsuèla!

El doctor Pericot el dia de la inauguració del Museu d'Ullastret (1961).

Sortir al camp era, indubtablement, matinejar. Quan excavàvem a Roses, amb l'Oliva, i fèiem alguna excursió a les coves del Cap de Creus o a la muntanya de la Selva, ens feia aixecar de matí i hores abans de cridar-nos, el sentíem passejar pel passadís de l'hotel esperant l'hora de fer-nos llevar. Però l'excursió era una autèntica delícia entre la botànica o l'òpera de Wagner que cantussejava quan no ens explicava alguna de les seves variadíssimes experiències. Els alumnes i els seus col·laboradors el preocupaven i els vigilava i atenia molt paternalment. Estàvem en una època en què el paternalisme del mestre encara no era pecat! Recordo que el 1945 em va enviar a ajudar-lo a l'excavació de la Bora Gran d'En Carreres a Serinyà. Jo havia acabat la carrera i era la primera vegada que estava sol; bé, hi havia en Quintana, el capataç, pagès competent i fidel en una excavació. La passió per la recerca de nous jaciments en una regió, la del Serinyadell, que havia batejat com la **Dordonya gironina**, em feia córrer pels cingles ben sovint. Sempre

m'hi acompanyava en Quintana. Quan, a ell i al company Maluquer, jo no explicava com una atenció o delicadesa de l'acompanyant, vaig saber per en Maluquer que ells li havien dit que no em deixés anar sol pels cingles perquè jo tenia vertigen i era perillós, calia acompanyar-me.

Moltes vegades li sortia la facècia tan típica de la nostra gent. Ens contava, amb una mitja rialla irònica, la sorpresa, en un dels millors restaurants de Londres, quan va demanar a l'hora del licor, Arcmes de Montserrat, i davant la sorpresa els deia que n'havia pres en una petita població del costat de Londres. El que ja no deia era que feu a casa d'un amic i que les havia portades ell de Barcelona! Altres vegades era capaç, a Begur, a casa seva, d'obrir, perquè els tastéssim, tots els pots de confitura que havia fet la seva muller i que —recordo— tenia arrengrerats sobre un armari perquè ningú no els toqués. Ell ens deia que, molt sovint, li sortia la part andalusa de la seva mare i li agradava parlar de l'encreuament català-andalús de

la seva sang, cosa que li servia per justificar alguna de les entremaliadures, seves o dels seus, d'una enorme simpatia. Recordo que amb la meua muller vàrem visitar el matrimoni Pericot el dia del seu aniversari de noces, i vàrem arribar en plena festa familiar. Ell, que n'era el centre, portava una «banda» blava, que li havien impsat «per bon minyó» i la lluïa amb una evident satisfacció no exempta, però, de certa sornegueria.

En fi, d'aquest vessant humaníssim del científic en podríem contar moltes anècdotes. La convivència amb el mestre fou autèntica i va saber mostrar-se tal com era, amb tota la seva personalitat, ben directa i externament senzilla. És evident, però, que l'home per dintre fou força més complex, però no m'he pas proposat fer-ne una anàlisi. Esperem que es publiquin les seves memòries per conèixer-lo millor, però sí que podem dir que en la seva manera d'ésser i de presentar-se hi va posar sempre una total sinceritat sense res postís que pogués donar-nos una imatge diferent a la real i autèntica. En ell es va fer veritat que els grans savis han estat sempre gent senzilla i que l'enravenament i l'encarcarament no lliga pas gaire amb l'home que val de veritat.

Amb els seus alumnes i continuadors fou sempre molt generós. Estava orgullós de la seva obra, però molt més —i ho deia— dels seus deixebles. En aquest sentit havia heretat l'esperit del seu mestre, el Dr. Bosch i Gimpera. Recordo que en una de les tantes reunions científiques o congrés, al qual hem assistit plegats, quan varen elogiar-li la seva obra escrita, va dir que la millor obra seva érem els que l'acompanyàvem a la taula, un grup de joves professors d'arqueologia i de prehistòria tots antics alumnes i deixebles d'ell.

A mesura que va anar envellint, va anant posant davant seu, i quan donava les seves teories, sempre feia elogis de les més joves i estava disposat a acceptar-les i reconeixia ben sovint que els mètodes eren, ara, molt diferents i que ell era d'una altra època.

La nostra escola i la Universitat de Barcelona, així com l'Institut d'Estudis Gironins el trobem a faltar moltíssim. Encara que, en els darrers anys, pràcticament inactiu per l'edat i per la salut, no per això ens faltava la seva presència i la seva imatge. Era com una figura tutellar que estava al darrera de tota la nostra feina. Ara que l'hem perduda ens adonem de la falta que ens fa i que ens farà.

* * *

EL DR. PERICOT, MESTRE DE L'ARQUEOLOGIA GIRONINA

per NARCIS SOLER I MASFERRER

El dia 12 d'octubre de 1978, el mateix dia que morí el Dr. Lluís Pericot, el senyor Lluís Esteve, Director del Museu Municipal de Sant Feliu de Guíxols, amb una colla d'estudiants universitaris i de col·laboradors, entre els quals em trobava, estava excavant un dolmen descobert feia poc a Fitor. Recordo que, sabedors de la greu malaltia que patia des de feia algun temps, però ignorants de la seva mort, parlàrem del gran arqueòleg, i, com sempre, sorgiren anècdotes entretingudes i històries d'experiències viscudes pel Dr. Pericot, de les quals el seu amic de tants anys, el senyor Esteve, en sap moltes. És curiós que, entre els arqueòlegs, el record de les anècdotes i situacions extravagants es passa de professors a alumnes, començant per les més allunyades, les del temps ja mítics d'En Bosch Gimpera. En els últims anys de la seva vida, el Dr. Pericot escrivia unes Memòries que de segur les haurien recollides totes, ja que pràcticament va conèixer totes les etapes i tots els aspectes de l'Arqueologia Catalana, des que Bosch Gimpera va fundar la que s'ha anomenat Escola Catalana.

Nosaltres no érem, un dia de festa, en un racó de bosc per casualitat. Ja fa anys, el senyor Esteve fou motivat pel Dr. Pericot perquè continués l'estudi dels monuments megalítics i a què hi dediqués un temps que ell ja no tenia. Erem allà doncs perquè el Dr. Pericot així ho havia volgut, i així podem dir que, ja gran i malalt, el Dr. Pericot seguia participant, i no només per aquest cas, en l'arqueologia que es va fent a les contrades que ell tan estimà i en les quals començà a treballar de molt jove.

L'Arqueologia i la Prehistòria gironina, catalana i universal deuen molt al Dr. Lluís Pericot, que dedicà a aquestes ciències tota una llarga vida. No som pas nosaltres qui podem fer un balanç de la seva obra, ja que aquesta abraça tants i tan variats aspectes que no en tenim la visió que caldria. De la Prehistòria més remota a l'Arqueologia clàssica, del treball d'erudita investigació al llibret de divulgació passant pel manual universitari, per tot arreu deixà el senyal del seu pas en forma d'obra ben feta, i això sense tenir en compte aspectes més insòlits i descnreguts, com ara la recopilació de corrandes populars o l'afecció a la botànica, als quals el portaren una vasta cultura i una curiositat sense límits.